

Державно-приватне партнерство як механізм удосконалення консультативно-діагностичної допомоги

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

Мета – обґрунтувати доцільність оптимізації системи консультативно-діагностичних центрів на підставі запровадження механізмів державно-приватного партнерства.

Матеріали та методи. Дослідження виконано із застосуванням методу системного підходу та аналізу.

Результати. Системний аналіз даних вітчизняної та зарубіжної літератури, матеріалів офіційної статистичної звітності, соціологічних опитувань пацієнтів та лікарів консультативно-діагностичних центрів, оцінок експертів і SWOT-аналізу, засвідчили, що перспективою розвитку комунальних консультативно-діагностичних центрів є формування їх нової організаційної моделі із господарським механізмом на принципах державно-приватного партнерства. Для переходу системи на принципи державно-приватного партнерства в Україні є інституційна база, представлена двома законами. Показано напрями розвитку державно-приватного партнерства в охороні здоров'я, перспективи та переваги від його впровадження. Визначено зовнішні та внутрішні умови для розвитку державно-приватного партнерства, необхідні практичні заходи для впровадження державно-приватного партнерства в систему консультативно-діагностичних центрів.

Висновки. Перспективою розвитку консультативно-діагностичної допомоги є формування її нової організаційної моделі з господарським механізмом на принципах державно-приватного партнерства.

Ключові слова: консультативно-діагностична допомога, державно-приватне партнерство.

Вступ

На даний час надзвичайно важливим результатом організації системи консультативно-діагностичних центрів (КДЦ) у великих містах України є створення умов для ранньої доклінічної діагностики поширених соціально вагомих захворювань, особливо тих, які призводять до ранньої інвалідизації населення, а також ефективного подолання дефіциту якісної спеціалізованої висококваліфікованої діагностичної допомоги населенню.

Одним із вагомих організаційно-технологічних аспектів подальшого підвищення доступності та ефективності медичної допомоги в закладах охорони здоров'я є модернізація їх діяльності за рахунок запровадження механізмів державно-приватного партнерства (ДПП). Залучення приватного капіталу до медичного сектора на сьогодні є загальносвітовою тенденцією [4, 6]. ДПП є ефективним інструментом вирішення ряду важливих соціально-економічних завдань. Механізми ДПП забезпечують юридичну і господарську самостійність закладам охорони здоров'я, їх економічну стійкість, якість наданої медичної допомоги та доступність високовартісних видів лікування [1].

На сьогодні стає очевидним, що модернізація державного сектора системи охорони здоров'я, особливо його фінансування і управління, може бути здійсненим лише за участі бізнесу та інтеграції інтересів держави, бізнесу і пацієнтів [2, 3].

Мета роботи – обґрунтувати доцільність оптимізації системи комунальних консультативно-

діагностичних центрів на підставі запровадження механізмів ДПП.

Матеріали та методи

Дослідження виконано із застосуванням методу системного підходу й аналізу. Інформаційною базою для його реалізації стали наукові праці фахівців з організації та управління охороною здоров'я, нормативні документи за проблемою, а також результати власних досліджень.

Результати дослідження та їх обговорення

З метою визначення ефективності роботи системи КДЦ у м. Києві здійснено комплексний аналіз їх діяльності та ресурсного забезпечення за період 2015–2017 рр. на підставі матеріалів офіційної статистичної звітності, результатів соціологічного опитування пацієнтів та лікарів КДЦ, оцінок експертів і SWOT-аналізу.

Проведене дослідження дало змогу критично оцінити стан досліджуваного об'єкта і зробити висновок про незадовільне фінансування та матеріально-технічне оснащення КДЦ, про невідповідність медичної допомоги у КДЦ сучасним потребам населення, неможливість діючої моделі КДЦ та її управлінського апарату забезпечити медичну, соціальну та економічну ефективність закладів.

Результати одержаної комплексної медико-соціальної характеристики стану організації медичної допомоги в діючих комунальних КДЦ засвідчили

необхідність пошуку шляхів їх розвитку та удосконалення діяльності.

Проведений системний аналіз даних вітчизняної та зарубіжної літератури показав, що перспективою розвитку комунальних КДЦ є формування її нової організаційної моделі із господарським механізмом на принципах комунально-приватного партнерства.

ДПП являє собою інституційні відносини між державою і суб'єктами підприємництва, у рамках якого держава і суб'єкти підприємництва діють спільно для надання послуг, мають однакове розуміння цілей і шляхів співпраці. ДПП є однією з найбільш перспективних форм взаємодії в економіці охорони здоров'я, що дає змогу ефективно використовувати ресурси [8].

Інституційна база України із загальних питань взаємодії між державою та суб'єктами підприємництва представлена такими законами:

1. Закон України від 01.07.2010 № 2404-VI «Про державно-приватне партнерство» [5].

2. Закон України від 24.11.2015 № 817-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні» [7].

Для забезпечення ефективної взаємодії держави і бізнесу при вирішенні питань, спрямованих на сталий соціально-економічний розвиток системи охорони здоров'я населення, основною метою є формування державної політики та правове регулювання відносин у сфері формування ДПП, розробка і реалізація проектів ДПП в охороні здоров'я.

Завдання та індикативні показники розвитку даного напрямку:

- визначення пріоритетних напрямів використання механізмів ДПП у сфері надання консультативно-діагностичної допомоги населенню великих міст;

- створення умов для застосування механізмів ДПП при реалізації цільових програм оптимізації діяльності системи КДЦ великих міст;

- створити умов для підвищення інвестиційної привабливості проектів, які реалізуються на основі ДПП для інвесторів;

- забезпечення за рахунок впровадження ДПП у систему КДЦ;

- зниження показників смертності населення від керованих причин;

- збільшення показників задоволеності населення медичною допомогою.

Перспективою розвитку ДПП у системі консультативно-діагностичної допомоги є розробка сучасної моделі КДЦ із механізмами ДПП. Це буде сприяти:

- застосуванню інноваційних технологій організації лікувально-діагностичного процесу із залученням суб'єктів підприємництва до впровадження високотехнологічної медичної допомоги;

- розвитку інфраструктури надання медичної допомоги у КДЦ;

- створенню рівних умов для медичних відділень із різними формами власності, що, у свою чергу, надасть

додаткові можливості для населення щодо отримання якісної, висококваліфікованої та доступної медичної допомоги.

Для ефективної інтеграції інтересів держави і бізнесу у формі ДПП мають бути сформовані необхідні умови.

До зовнішніх умов слід віднести:

- запровадження обов'язкового медичного страхування (ОМС) як форми соціального захисту інтересів населення в охороні здоров'я, що дає змогу гарантувати громадянину безкоштовне надання певного обсягу медичних послуг при виникненні страхового випадку (порушенні стану здоров'я);

- створення рівних конкурентних можливостей (висунення єдиних вимог до медичних організацій незалежно від їх форми власності, відмова від адміністративного прикріплення, реалізація права вибору пацієнтом медичної організації);

- тарифна політика (включення усіх статей витрат до складу тарифу, одноканальне фінансування за рахунок коштів ОМС, економічно обґрунтована величина тарифу);
- розподіл ризиків між державою і підприємцем.

До внутрішніх умов можна віднести:

- ефективний менеджмент в управлінні ресурсами і витратами, моніторинг управлінського обліку в КДЦ;

- добір кваліфікованих кадрів, створення привабливого середовища для працівників (імідж організації, розмір заробітної плати, формування корпоративної культури, підвищення кваліфікації та навчання персоналу, застосування психологічних тренінгів і рольових ігор);

- наявність сучасного високотехнологічного обладнання та інформаційної інфраструктури;

- задоволення потреб пацієнтів на основі підвищення якості медичної допомоги та створення привабливого середовища (подовження часу роботи організації, реклама, надання супутніх послуг (аптека), розширення спектра діагностичних послуг).

Запровадження ДПП у систему комунальних КДЦ забезпечить такі переваги:

- успішне здійснення великого інфраструктурного проекту;

- ефективний розвиток системи комунальних КДЦ;

- підвищення якості медичних послуг населенню, наданих державно-приватними КДЦ;

- розвиток інноваційних форм фінансування;

- використання досвіду та професіоналізму приватного сектора при збереженні державного контролю над активами;

- стимулювання підприємницького мислення і впровадження передових методів управління в органах влади;

- розвиток співпраці та формування дієвих відносин між бізнесом і владою.

Водночас, для стимулювання розвитку ДПП необхідним є проведення ряду практичних заходів, зокрема:

- розробка стратегії запровадження ДПП із позицій системного підходу;

- створення інституційно-правової, економічної та організаційної бази;

- створення координуючого і регулюючого органу;
- підготовка фахівців, які мають професійні компетенції в цій сфері;

- формування сприятливої громадської думки щодо передачі бізнесу функцій володіння і користування об'єктами державної та муніципальної власності.

З огляду на вищевикладене, використання ДПП у системі КДЦ зможе забезпечити:

- стабілізацію економічного статусу КДЦ;
- розвиток високотехнологічної медичної допомоги;

- удосконалення нормативно-правової бази;
- цільову підготовку кадрів у структурах післядипломної освіти;

- стажування лікарів у провідних світових клініках, створення навчальних центрів із залученням зарубіжних фахівців.

Висновки

Перехід до використання ДПП у системі консультативно-діагностичної допомоги дасть змогу поліпшити ситуацію в системі за рахунок використання додаткових джерел інвестицій, оптимізації витрат і створення умов для технологічного прориву і стабільного розвитку КДЦ, що призведе до підвищення якості та доступності медичної допомоги.

Таким чином, перспективою для розвитку системи консультативно-діагностичної допомоги є ДПП і формування функціонально-організаційної моделі КДЦ на принципах ДПП, яка дасть змогу забезпечити ефективне адресне використання ресурсів, підвищення якості та доступності медичної допомоги.

Перспективи подальших досліджень полягають у використанні отриманого досвіду в розробці оптимізованої моделі КДЦ на принципах ДПП.

Література

1. *Гойда Н. Г.* Державно-приватне партнерство в діяльності лікарні: світовий досвід та перспективи впровадження в Україні / Н. Г. Гойда, Н. В. Курділь // Східноєвроп. журн. громад. здоров'я. – 2012. – № 2/3. – С. 68–71
2. *Горожанкіна М. Є.* Державно-приватне партнерство: сучасна модель інтеграції інтересів / М. Є. Горожанкіна // Наук. вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21. – С. 176–183.
3. *Государственно-частное* партнерство как инновационная форма развития российского здравоохранения / М. Е. Добрусина, Г. Н. Завьялова, О. Н. Тулупова, С. М. Хлынин // Вестник Томского государственного университета. Экономика. – 2011. – № 1 (13). – С. 142–147.
4. *Запорожец С.* Проблемы реализации государственно-частного партнерства в Украине на уровне города / С. Запорожец // Правовой международный журнал «LegeasiViata». – 2015. – № 4/2. – С. 31–34.
5. *Красюк Н. Л.* Государственно-частное партнерство (ГЧП) как механизм взаимодействия властных структур и бизнеса в региональном развитии / Н. Л. Красюк, Е. В. Фирсова // Актуальные вопросы экономики, менеджмента и финансов в современных условиях. – Санкт-Петербург : Инновационный центр развития образования и науки, 2015. – С. 301–304.
6. *Основы* государственно-частного партнерства (теория, методология, практика) / В. Варнавский, А. Зельднер, В. Мочальников, С. Сильвестров. – Москва : Анкил, 2015. – 252 с.
7. *Про* внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні : Закон України від 24.11.2015 № 817-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2016. – № 10. – Ст. 97.
8. *Про* державно-приватне партнерство із змінами, внесеними згідно із Законами ВВР N 5007-VI (5007-17) від 21.06.2012, 16.10.2012 : Закон України від 1 липня 2010 р. № 2404-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

Дата надходження рукопису до редакції: 28.12.2017 р.

**Государственно-частное партнерство
как механизм совершенствования консультативно-
диагностической помощи**

В.В. Кравченко

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика, г. Киев, Украина

Цель – обосновать целесообразность оптимизации системы коммунальных консультативно-диагностических центров на основании внедрения механизмов государственно-частного партнерства.

Материалы и методы. Исследование выполнено с применением метода системного подхода и анализа.

Результаты. Системный анализ данных отечественной и зарубежной литературы материалов официальной статистической отчетности, социологических опросов пациентов и врачей консультативно-диагностических центров, оценок экспертов и SWOT-анализа показали, что перспективой развития коммунальных консультативно-диагностических центров является формирование их новой организационной модели с хозяйственным механизмом на принципах государственно-частного партнерства. Для перехода системы на принципы государственно-частного партнерства в Украине является институциональная база, которая представлена двумя законами. Показаны направления развития государственно-частного партнерства в здравоохранении перспективы и преимущества от его применения. Определены внешние и внутренние условия для развития государственно-частного партнерства, необходимые практические меры для внедрения государственно-частного партнерства в систему консультативно-диагностической службы.

Выводы. Перспективой развития консультативно-диагностической помощи является формирование ее новой организационной модели с хозяйственным механизмом на принципах государственно-частного партнерства.

Ключевые слова: консультативно-диагностическая помощь, государственно-частное партнерство.

**Public-private partnership as a mechanism
of improving of consultation and diagnostic care**

V.V. Kravchenko

Shupyk National Medical Academy
of Postgraduate Education, Kyiv, Ukraine

Purpose – to substantiate the feasibility of optimization the system of public consulting and diagnostic centers on the basis of the introduction of public-private partnership mechanisms.

Materials and methods. The study was carried out using the method of the system approach and analysis. The information base for its implementation was the scientific works of specialists in the organization and management of health care, regulatory documents on the problem, as well as the results of our own research.

Results. The results of the complex medical and social analysis of the state of the organization of medical care in the existing communal consultation and diagnostic centers, showed unsatisfactory financing of consultation and diagnostic centers, the inability of the current model of the consultation and diagnostic centers to provide medical, social and economical efficiency. This makes it necessary to search for ways of developing and improving the consultative and diagnostic centers. System analysis of data from domestic and foreign literature has shown that the prospect of the development of communal consultation and diagnostic centers is the formation of their new organizational model with an economic mechanism based on public-private partnership principles. For the transition of the system to the principles of public-private partnership in Ukraine is the institutional base, which is represented by two laws. The article shows the directions of public-private partnership development in healthcare and the prospects and benefits from its application. The external and internal conditions for the development of public-private partnership, the necessary practical measures for the introduction of public-private partnership into the system of consulting and diagnostic services are determined.

Conclusions. The formation of a new organizational model with an economic mechanism based on PPP principles is the prospect of developing consultative and diagnostic care.

Key words: consultative and diagnostic care, public-private partnership.

Відомості про авторів

Кравченко Василь Віталійович – Заслужений лікар України, к.мед.н., докторант кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика; вул. Дорогожицька, 9, м. Київ, 04112, Україна.